

ZIEMIA

TOM IV

1913 r.

WARSZAWA.

423703

III 4 (1913)

TREŚĆ „ZIEMI”

W ROKU 1913.

Życiorysy i wspomnienia pośmiertne.

	Str.
<i>Antoniewicz Włodzimierz.</i> —Adam Honory Kirkor (z 1 ryc.)	87
<i>Berezowska El.</i> —Antoni Andrzejowski (z 1 ryc.)	278
Z żałobnej karty (ś. p. K. Laskowski)	95
„ (ś. p. Al. Jabłonowski)	580

Stosunki fizyograficzne ziem polskich. — Osobliwości przyrody.

<i>Dyakowski Bohdan.</i> —Ptaki gór naszych (z 4 ryc.) 7, 27, 170	i 203
<i>Frankowski Eugeniusz.</i> — Krajobrazy Wołynia (z 3 ryc.)	22
<i>Kobendza Roman.</i> — Trzy rzadkie rośliny w lasach ciechocińskich (z 1 ryc.)	657
„ Ostnica jedwabna (z 1 ryc.)	721
<i>Kołodziejczyk January.</i> — Z nad brzegów Świ-tezi (z 6 ryc.) 36, 52	i 68
<i>Lopuski Czesław.</i> — Dolina Bzury (z 2 ryc.)	226
<i>Małkowski Stanisław.</i> — Z historii tworzenia się wybrzeży pomorskich (z 6 ryc.)	635
<i>Oziębłowski Jan.</i> — Promieniotwórczość a wiek ziemi	173
<i>Pawłowski Stanisław.</i> — Kilka słów o metodach badania powierzchni ziemi 130	i 146
<i>Przesmycki M.</i> — Źródła ginące w piaskach olkuskich (z 1 ryc.)	575
<i>Sujkowski A.</i> — Encyklopedia polska 45, 59, 75 i 91	i 91
<i>Wakar Włodzimierz.</i> — Dwie teorye 390	i 415
<i>Szukiewicz Wandalin.</i> —Jezioro Dryświaty (z 1 ryc.)	808

Monografie krajoznawcze. — Opisy miejscowości i zabytków. — Przyczynki historyczno-krajoznawcze. — Podróże.

	Str.
<i>Antoniewi z Włodzimierz.</i> — Wzdłuż roztocza lwowsko-tomaszowskiego (14 ryc.) 671, 684, 699 i 715	i 715
<i>Baranowski Ignacy.</i> — Z przeszłości księżaków Największe dzieło Aleksandra Jabłonowskiego (z 1 ryc.)	630
<i>C. R.</i> — Z Krakowa do Budapesztu (z 27 ryc.) 283, 302, 312, 327, 350, 367, 382, 395, 411, 430	i 446
<i>Cercha Stan.</i> —Miasto Brzeziny i jego ważniejsze zabytki (z 2 ryc.) 585, 605	i 622
<i>Chętnik Adam.</i> —Kościół w Kleczkowie (z 5 ryc.)	827
<i>Czekanowski S.</i> — Ludność polska na Warmii (z 3 ryc.)	373
<i>Czepielński Stanisław.</i> — Z wędrówek po puszczy Kampinoskiej (z 2 ryc.) 424	i 440
<i>Fiszer W.</i> — Klasztor w Podkamieniu (z 2 ryc.)	823
<i>J. M. G.</i> — Wzmianka o Siemiatyczach 115	132
„ Wzmianka o karmelitach trzewiczkowych w Ostrogu	682
<i>Janowski Al.</i> — Pomniki prymasów (z 3 ryc.)	269
„ Listy z podróży naokoło święta (z 9 ryc.) 610, 745, 779, 793 i 816	i 816
<i>Janusz Bohdan.</i> — Kołatka wielkanocna z okolic Lwowa (z 1 ryc.)	178
<i>Klein Franciszek.</i> — O zachowanie śródmieścia Krakowa (z 3 ryc.) 511	i 520
<i>Lande Jerzy.</i> — Z Tatr (z 6 ryc.) 490	i 506
<i>Łętowski Aleksander.</i> — Dyceczya mińska 598, 409, 427	i 442
„ Obwód białostocki 639 i 652	i 652
<i>M. M.</i> — Wrażenia z Norymbergi (z 10 ryc.) 527, 538	i 555

Maliszewski Edward. — Książka o Litwie i Białorusi 107
 „ „ Bielsko i Biała (z 5 ryc.) 344 . . . . . i 360
Mienicki R. — Z przeszłości województwa witebskiego (z 4 ryc.) 162, 195, 212 . . . . . i 287
Moszyński Kazimierz. — Z Ukrainy (z 47 ryc.) 582, 598, 614, 632, 646, 662, 678, 693, 710, 726, 747, 758, 774 . . . . . i 791
Muznerowski Stanisław. — Kościelna wieś pod Kaliszem 455 . . . . . i 472
Nowicka Elżbieta. — Arkadya (z 2 ryc.) 475
 „ „ Jabłonna (z 2 ryc.) 796
Nuzikowska Helena. — Biskupie miasteczko (z 30 ryc.) 665, 687, 697, 714, 735, 742, 761 . . . . . i 783
Ogończyk Narcyz. — Unicy-Polacy w Galicyi 331
Olszewski Jan. — Mogiła Wita Stwosza (z 2 ryc.) 641
Orłowicz Mieczysław. — Z Podola galicyjskiego (z 6 ryc.) 732, 751 767
Piątkowska Ignacya. — Sieradz (z 1 ryc.) 342 i 362
Piotrowski W. — Przez Kaniowszczyznę 122, 139, 150 167
Petruszeński W. — Z przeszłości przemysłu łowickiego 315
R. O. — Łowicz 232
Rudominówna Dusińska Eugenia. — Brzeżany (z 4 ryc.) 199
 „ Kapliczankowa w Brzeżanach (z 4 ryc.) 810
Runo I. T. Kominiarze warszawscy 11
 „ Mistrz Adam 751
Sempolowska Stefania. — Mazury Pruskie (z 2 ryc.) 504, 518, 536, 553, 569, 591, 601 . . . . . i 618
Ślaski Bolesław. — Z przeszłości i teraźniejszości Pucka (z 3 ryc.) 297 i 318
 „ Dwa przyczynki kaszubskie 818
Studnicki Wacław. — Nowe wiadomości o Starem Wilnie (z 2 ryc.) 704
Szukiewicz Wandolin. — Stosunki administracyjne i ekonomiczne w królewskich miastach na Litwie 607 . . . . . i 619
t. — Dwór w Kutnie (z 1 ryc.) 84
 „ Pałac w Krzywcu (z 1 ryc.) 125
 „ Sancygniów (z 1 ryc.) 166
 „ Stary widok zamku sieradzkiego (z 1 ryc.) 514
Thuğutt Stanisław. — Ratusz poznański (z 2 ryc.) 523
Wawrzeniecki Maryan. — Skrzypce (z 1 ryc.) 141
Wiercieński Henryk. — W sprawie nadbudówki na baszcie zamkowej w Wilnie (z 1 ryc.) 726
Witanowski Rawita Michał. — Wielkopolskie miasto Koło (z 9 ryc.) 29 . . . . . i 56
 „ „ Uniejów (z 3 ryc.) 300
 „ „ Kłobucko (z 2 ryc.) 832
Wyłężyńska Aniela. — Królewiec (z 3 ryc.) 5, 20, 37
Zahorski Władysław. — Barbakan ostrobramski i baszta katedralna w Wilnie (z 2 ryc.) 777

Gawelek Franciszek. — Muzeum etnograficzne w Krakowie 463
Janusz B. — Zbiór broni Stanisława Kruka we Lwowie (z 3 ryc.) 479 . . . . . i 488
Lencewicz Stanisław. — Zbiory przedhistoryczne Erazma Majewskiego w Warszawie (z 1 ryc.) 422
Moszyński Kazimierz. — Zbiory łowickie (z 4 ryc.) 273

Archeologia. — Etnografia.

Antoniewicz Włodzimierz. — Pisanki w Polsce (z 6 ryc.) 180
Apanowicz C. — Dożynki na Kujawach 571
 „ Frycowe na Kujawach 782
Chmielińska Aniela. — Księżacy 252
 „ Lisków (z 4 ryc.) 379
Fischer Adam. — Ex oriente lux 806 . . . . . i 822
Frankowski Eugeniusz. — Jak lud nasz oświetlał chaty (z 10 ryc.) 164
Gawroński Rawita Fr. Wilkołaki i wilkołactwo 534, 550 . . . . . i 566
Gratkowski Ignacy. — Kaszubski przemysł ludowy (z 6 ryc.) 459
Janusz Bohdan. — Zdobnictwo ludowe w okolicach Lwowa (z 54 ryc.) 85, 100, 117, 135 . . . . . i 149
Klein Franciszek. — Wschód w sztuce ludowej 438
Lencewicz Stanisław. — Notatka do mapy archeologicznej (z 1 ryc.) 481
Majkowski Aleksander. — Szkice z życia Kaszubów w pow. kartuskim (z 7 ryc.) 346, 358, 377, 392 . . . . . i 406
Matusiak S. — Nasza drużyna weselna 2, 18, 34, 50, 66, 82, 98 . . . . . i 114
 „ Bójce i bożak 281
 „ Jeszcze o drużynie weselnej 453, 470, 486 . . . . . i 502
Piotrowski W. — Obrzęd pogrzebowy na Ukrainie 220
 „ Kult wróżek i znachorek na Ukrainie 542 . . . . . i 559
 „ Dwa zwyczaje ukraińskie 794
 „ Wigilia Nowego Roku na Ukrainie 841
Przyzrychowski K. — Ze wspomnień o czumactwie (z 2 ryc.) 765
Sawicki Ludwik. — Obchód Heroda pod Warszawą (z 6 ryc.) 71
Siemiradzki J. — Z moich wspomnień o czumactwie 830
Szukiewicz Wandalin i J. Bojarska. — Przyczynki do zwyczajów przy wypieku chleba . 157
Szukiewicz Wandalin. — Sposoby farbowania pisaneł w pow. lidzkim 314

	Str.		Str.
<i>Wawrzyniecki Maryan</i> — W co wierzył człowiek przedhistoryczny	103	n ych krajów Europy (A. Sujkowski)	111
„ O szatanie, złym duchu i dyable	210	„ Atlas geograficzny wszystkich części świata (A. Sujkowski)	111
„ Wierzenia ludu łowickiego	264	<i>Bączkowski D. i Żyskar J.</i> — Nasze kościoły (E. M.)	787
„ Tarnowiec pod Tarnowem (z 1 ryc.)	337	<i>Chętnik Adam.</i> — Puszcza kurpiowska (K. K-ć)	777
„ Najstarsze zabytki budownictwa (z 3 ryc.)	458	<i>Chmielińska Aniela.</i> — W jakim celu tworzymy muzeum w Łowiczu (T-t)	202
„ Niektóre nasze legendy historyczne w świetle badań i zapamiętań obcych	702	<i>Cholodecki Józef.</i> — Cmentarz stryjski we Lwowie (b. j.)	659
„ Stopa - noga	838	<i>Choloniewski Antoni.</i> — Nad morzem polskim (T-t)	307
<i>Wiercieński H.</i> — Nowe odkrycia przedhistoryczne pod Nałęczowem (z 1 ryc.)	814	<i>Chrapowicki Władz.</i> — Krótki opis topograficzny i statystyczny Królestwa Polskiego (K. K-ć)	338
<i>Wyrobek Piotr.</i> — Wielkotygodniowe obrzędy pod Babią górą	189	<i>Czerwiński M.</i> — Kochawina w przeszłości i dobie obecnej (W. A.)	835
<i>Żyskar Józef.</i> — Kolędowanie i szopka w Mińszczyźnie	155	<i>Danysz Regina.</i> — Etude critique d'une carte ancienne de Pologne, dressée par Stanislas Staszic (B. Olszewicz)	723
Różne.			
<i>Antoniewicz W.</i> — W sprawie bibliografii przedziejów Polski	835	<i>Dybczyński T.</i> — Przewodnik po górach Świętokrzyskich (St. Lencewicz)	339
<i>Janowski Al.</i> — Działalność krajoznawcza na prowincji w r. 1912, 194	i 214	<i>Fleszar A.</i> — Zur Evolution der Obertlächengestaltung des polnischen Tieflandes (A. Sujkowski)	467
„ Schronisko w Ojcowie (z 1 ryc.)	353	<i>Gawlik Mieczysław</i> — Dzieje odkryć geograficznych (B. Olszewicz)	63
„ Schronisko polskie w Beskidzie	577	<i>Gawlik Mieczysław.</i> — Dzieje odkryć geograficznych (B. Olszewicz)	594
<i>Kobendza R.</i> — Wandalizm czy kultura	323	Geografia ziem polskich i charakterystyka fizyczna ludności. Encyklopedia Polska tom I (Leon Wasilewski)	31
<i>Łętowski Aleksander.</i> — Gostyński czy gostyński	218	Informator dla gości polskich na Pomorzu Kaszubskim (T-t)	468
<i>Orłowicz Mieczysław.</i> — W sprawie ludu polskiego na Węgrzech	587	<i>Jabłonowski Aleksander.</i> — Historia Rusi południowej (R. M.)	739
<i>Sosnowski Paweł.</i> — W obronie języka 294, 310	i 326	<i>Janowski Al.</i> — Poznaj swój kraj (T-t)	625
<i>Stasiak Ludwik.</i> — Przydrożne Męki Pańskie (z 1 ryc.)	850	<i>Jaworski Franciszek.</i> — Królowie polscy we Lwowie (b. j.)	643
<i>Tatarakiewicz Władysław.</i> — Ceramika i szkło polskie na wystawie w domu Baryczków (z 3 ryc.)	843	<i>Jaworski Aleksander.</i> — Katalog rękopisów Bibl. im. Łopacińskiego w Lublinie (K. K-ć)	490
<i>Thugutt Stanisław.</i> — Pomniki kościelne i cmentarne	850	Katalog № 1 „Antykwarni Warszawskiej“ Varsoviana (T-t)	643
<i>Wawrzyniecki Maryan.</i> — Pamiątka z epoki napoleońskiej (z 1 ryc.)	94	Katalog № 2 „Antykwarni Warszawskiej“, Pamiętniki, podróże, życiorysy (b. o.)	756
<i>Zahorski Wład.</i> — Z wystawy wileńskiej (z 7 r.) 649	i 667	<i>Kardaszewicz Stanisław.</i> — Dzieje dawniejsze miasta Ostroga (E. M.)	756
Konkurs im. J. Mianowskiego	16	<i>Konczyński Józef.</i> — Ludność Warszawy (E. Maliszewski)	594
Rozstrzygnięcie konkursu „Ziemi“	207	<i>Kruszyński Tad.</i> — Stary Gdańsk (K. R.)	803
Sekcja krajoznawcza Kółka przyrodników u. Jagiellońskiego	62	<i>Lencewicz Stanisław.</i> — Poszukiwania paleoantropologiczne w Polsce w świetle geologii (Edward Loth)	388
W sprawie pierwotnych zbiorowisk leśnych	45	<i>Łaganowski Stefan.</i> — Ziemia w opisach i obrazach (K. K-ć)	159
Zapowiedź na rok 1914	799	<i>Łoziński Władysław.</i> — Złotnictwo lwowskie (b. j.)	308
Nowe książki.			
Album Warszawy (T-t)	64	<i>Majkowski Aleksander.</i> — Źródle Raduni (T-t)	483
<i>Baden Powel</i> — Skauting (Aljan)	47	Materyały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne. Tom XII (Marta Rzewuska)	223
<i>M. Bazewicz.</i> — Atlas geograficzny poszczegól-			

	Str.		Str.
<i>Opatek Mieczysław.</i> — Z dziejów szkolnictwa galicyjskiego (b. j.)	707	i sztuki w Polsce. Tom VIII, zes. III i IV (Aljan)	112
<i>Orłowicz Mieczysław.</i> — Co zwiedzać można w Galicyi (T-t)	515	<i>Staniszewski Stan.</i> — Bibliografia „Dodatków do Gazety Narodowej“ (b. j.)	565
<i>Pachoński Henryk.</i> — Historia geografii (Bol. Olszewicz)	79	<i>Staniszewski Wład.</i> — Bibliografia „Rozmaitości“ (b. j.)	563
Pamiętnik Fizyograficzny Tom XXI	547	<i>Szukiewicz Wandalin.</i> — Cmentarzysko ciałopalne płaskie pod wsią Naczą (b. j.)	578
Pamiętnik Tow. Tatrzańskiego (J. J.)	801	<i>Szyller Stefan.</i> — O attykach polskich (T-t)	643
<i>Pawlikowski Jan Gwalbert.</i> — Kultura a natura (K. K-ć)	483	<i>Thülie Czesław.</i> — O kościołach lwowskich z czasów odrodzenia (b. j.)	626
<i>Pawłowski Stanisław.</i> — Złodzenie górnej Wisły (K. K-ć)	79	Wanderungen durch Galizien (W. Antoniewicz)	128
<i>Pęchowski Jan.</i> — Dzieje miasta Rzeszowa (b. j.)	690	<i>Wawrzeńczyk Maryan.</i> — Materiały do mapy archeologicznej Polski (T-t)	47
Poląga. Klimat, mieszkanie, pobyt, oraz najdogodniejsze połączenia (K. K-ć)	372	<i>Wawrzeńczyk Maryan.</i> — Poszukiwania zabytków przedhistorycznych w Królestwie Polskiem (T-t)	47
<i>Poniatowska Halina.</i> — Spis książek geograficznych dla młodzieży szkół średnich (K. K-ć)	451	Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych, wydane przez krajowe Biuro Statystyczne (Leon Wasilewski)	14
Przewodnik po Kijowie (E. Maliszewski)	562	Wiek XIX Sto lat myśli polskiej (E. M.)	626
Przewodnik po Płocku (K. K-ć)	498	<i>Wiśniewski Jan.</i> — Monografia dekanatu radomskiego (T-t)	145
<i>Raciborski Józef.</i> — Monografia Kalisza (T-t)	79	<i>Wołyniak.</i> — Bazylianie we Włodzimierzu i Tryhorach (E. M.)	756
<i>Rechowicz Kazimierz.</i> — Przyczynek do badań nad architekturą drewnianą w Polsce (b. j.)	611	<i>Wilanowski Rawila Michał.</i> — Wielkopolskie miasto Kolo (Ig. B.)	675
<i>Rokoszyński Józef.</i> — Pamiętki Sandomierza (T-t)	483	Wydawnictwa Tow. Miłośników Historii w Warszawie (T-t)	291
<i>Rolle Michał.</i> — Tadeusz Czacki i Krzemieniec (b. j.)	548	„Z okolic Dźwiny“ (R. M.)	222
<i>Ruciński Fr.</i> — Kościół katedralny w Poznaniu (W. Antoniewicz)	159	Zabytki wielkopolskie. Zeszyt I (T-t)	498
<i>Rulikowski Edward.</i> — Opis pow. kijowskiego (E. Maliszewski)	323	Zmiana własności w g. kijowskiej od r. 1861 1900 (Ed. Maliszewski)	420
<i>Siedlecki Michał.</i> — Jawa. Przyroda i sztuka, notatki z podróży (K. K-ć)	127	Listy do Redakcyi 13, 125, 205, 289, 466, 611 i 626	626
<i>Słomka Jan,</i> wójt w Dzikowie.—Pamiętniki (Ign. Baranowski)	292	Z Polskiego Tow. Krajoznawczego.	757
<i>Spiss Tad.</i> — Wykaz drewnianych kościołów i cerkwi w Galicyi (b. j.)	340	Meteorologia 77, 143, 207, 290, 482, 562, 643 i 757	757
Sprawozdanie komisji do badania historii		Ze stowarzyszeń 46, 158, 175, 221, 325, 356, 371, 387, 419, 466, 483, 498, 531, 547	819
		Z piśmiennictwa 31, 46, 63, 78, 126, 290	307
		Kronika krajoznawcza.	307

SPIS ILUSTRACJI

zamieszczonych w „ZIEMI“ w r. 1913, ułożony podług miejscowości (453 ilustracji).

A) KRAJOBRAZY I WIDOKI OGÓLNE.

	Str.		Str.
Białacerkiew, pow. wasylkowski. Miejsce, gdzie stał zamek	728	Muszyna, pow. nowosądecki. Widok ogólny .	687
Bielsko (Śląsk Austr) — widok ogólny	344	„ „ „ „ Góra zamkowa	737
Błędowna Pustynia, pow. olkuski	645	„ „ „ „ „Na Kamieńcu“	688
„ „ „ „ „ „	781	„ „ „ „ „Wapienne“	689
Bojarka pod Kijowem	583	Muszyny okolice, pow. nowosądecki. Droga na Węgry	697
Brzeżany, widok ogólny	199	Nalęczów, pow. puławski. Staw w parku	581
Bzura pod Młogoszynom, pow. łęczycki	231	Narew. Tratwy	428
„ pod Kompiną, pow. łowicki	248	Nieborowska pustynia, pow. łowicki. Wydmy	229 293
Chmielno, pow. kartuski	349	Niemen w okolicach Kowna	81
Chwastów, pow. wasylkowski. Widok ogólny .	749	„ pod Druskienikami, pow. grodzieński	357
Czarna Hańcza przy ujściu do jeziora Wigier- skiego	805	„ przy ujściu Drobingi (pod Prenami)	1
Czerwonogród, pow. zaleszczycki. Wodospad	752	Nizkie jezioro (Mazury Pruskie). Wyspa kró- lewska	601
Dniepr pod wsią Grzebieniami, pow. kijowski	193	Ojców, pow. olkuski. Dolina Prądnika i schro- nisko P. T. Kr.	353
Dolna Brodnica, pow. kartuski	348	Olsztyn na Warmii. Widok ogólny	374
Druskieniki, pow. grodzieński. Zakład kąpie- lowy	309	Ostrzyce, pow. kartuski	348
Dźwina pod Drują, pow. dziśnieński	213	Ostrzyckie jezioro	349
Eichhorst (Mazury Pruskie). Binduga nad je- ziorem	602	Perehonówka, pow. wasylkowski	729
Emilczyna okolice, pow. zwiahelski. Barcie na sosnach	153	Pina, pow. piński. Holowanie tratw	168
Gorgany. Chomiak	837	Poląga, pow. grobiński. Zatoka pod Holender- ską Czapką	429
Grzebień nad Dnieprem, pow. kijowski	9	„ „ „ „ „Widok morza z Ho- lenderskiej Czapki	533
Jeziorka (rzeczka), pow. grójecki	113	„ „ „ „ „Morze	316
„ „ „ „ „ „	219	„ „ „ „ „Wydmy nadbrzeżne	317
Kasperowce, pow. zaleszczycki. Jar Dupy	732	Polągi okolice, pow. grobiński. Krajobraz wy- dmowy	629
Kiczera nad Worochtą, pow. nadworniański. Widok w stronę Czarnohory	725	„ „ „ „ „Ujście Rąży	780
Kijów — Dniepr i pomnik św. Włodzimierza	748	Poprad w okolicach Muszyny, pow. nowosą- decki	666
„ Dniepr	748	Potoki, pow. grójecki. Droga	152
Kijowa okolice. Jary	599	Prądnika dolina, pow. olkuski	325
Komorowa okolice, pow. błoński. Widok	389	Puck. Port i kościół	297
Kochowa okolice, pow. żółkiewski. Łachy	700	Puszcza Wodica pod Kijowem	583
Lipowa (Śląsk Austr.). Widok ogólny	361	„ „ „ „ „ „	598
Makijówka, pow. wasylkowski	728	Rakowiec, pow. horodnieński	733
Mątwica, pow. tomżyński. Kopalnie torfu	613	Ražno (jezioro), pow. rzeżycki	332
Mizery (koło Druskienik), pow. sejneński. Wy- dmy nad Niemnem	161	Roś pod Białacerkwią, p. wasylkowski	727
Monasterek, pow. brzeżański. Grota	768	„ „ „ „ „Prom	758
Morgowniki, pow. kolneński. Młyn-pływak na Pissie	565	„ „ „ „ „w parku Aleksandryi	417
		Sandomierza okolice. Góry Pieprzowe	417
		Sopoty. Widok na morze	741

	Str.		Str.
Świtez (jezioro), pow. nowogródzki	53	Biała (Śląsk Austr.). Plac Józefa	360
" " Brzeg przed spuszczeniem wody	68	" " " Szkoła polska im. Tad. Kościuszki	361
" " Brzeg po spuszczeniu wody	69	Białocerkiewski step, p. wasylkowski. Chata .	748
Tatry. Z nad Morskiego Oka	104	Bielsko (Śląsk Austr.). Zamek ks. Sulkowskich	345
" Widok z Liliowego na dolinę Cicha, Hrudy i Krywań	485	Biłohorzczca, pow. lwowski. Pazdury z chat .	149
" Szczyt Świnnicy, widziany z Pośredniej Turni	492	Bojarka, pow. kijowski. Chata	749
" „Konik“ śnieżny w grani Świnnicy .	495	Brochów, pow. sochaczewski. Kościół z XVI w.	441
" Lawina w Roztoce	507	Brzeziny. Kościół	585
" Północna ściana Kozich Czub	508	" Pomnik nieznannej matrony w kościele	605
" Widok z Hali Gąsienicowej na Kościelec i Kozi Wierch	509	Brzeżany. Zamek Sieniawskich przed 60 laty	200
" Czarny Staw Gąsienicowy	713	" " " " " " " " " " " "	201
Teterew pod Żytomierzem	517	" Herb Sieniawskich nad wejściem do zamku	201
Ukraina. Wiatraki na Białocerkiewskim stepie	597	" Kaplica zamkowa	812
Uniejów, pow. turecki. Widok ogólny	301	" " " " " " " " " " " "	812
Wdzydze, pow. kościerski. Widok wsi	460	" Sufit chóru kaplicy	813
Wigierskie jezioro, pow. suwalski	333	" Pomniki Sieniawskich	813
Wisłoka, jar między Głębokiem a Sieniawą, pow. sanocki	288	Czeladź, pow. będziński. Stare domy	49
Złoty Potok, pow. częstochowski. Stawy . .	280	" " " " " " " " " " " "	105
		" " " " " " " " " " " "	285
		Czeremusno, pow. żółkiewski. Wnętrze huty szklanej	684
		Częstochowa. Refektarz w klasztorze Jasnogórskim	216
		" Sala rycerska w klasztorze Jasnogórskim	217
		Druja, pow. dziśnieński. Kościół po-dominikański w chwili burzenia	196
		" " " " " " " " " " " "	197
		" " " " " " " " " " " "	197
		Dublany, pow. lwowski. Płyta grobowa	117
		Dzietrzniki, pow. wieluński. Kościół	444
		Gidle, pow. radomski (Radomsk). Kościół, konsekrowany w 1059 r.	563
		Glinianka, pow. miński (Mazowsze). Chata .	405
		Grzebienie, pow. kijowski. Chałupa ukraińska	8
		Grzybowice Małe, p. lwowski. Pazdury z chat	149
		Grzybowice Wielkie, p. lwowski. Nagrobek .	119
		" " " " " " " " " " " "	120
		" " " " " " " " " " " "	137 i 137
		Hamulec, pow. lwowski. Płyta grobowa	117
		" " " " " " " " " " " "	120 i 121
		Jabłonna, pow. warszawski. Pałac	796
		" " " " " " " " " " " "	797
		Kazimierz, pow. puławski. Domy przy ul. Senatorskiej	284
		" " " " " " " " " " " "	549
		Kleczkowo, p. ostrołęcki. Część muru cmentarnego	821
		" " " " " " " " " " " "	82 ^c
		" " " " " " " " " " " "	829
		Kłobucko, p. częstochowski. Kościół	833
		" " " " " " " " " " " "	832

B) PRZYRODA MARTWA I ŻYWA.

Belemnit, zwierzę całe, odtworzone	13
Tylny koniec belemnita, t. zw. „strzałka piornowa“	13
Rowe, okolice Kołobrzega. Wydmy piaszczyste	636
" " " " " " " " " " " "	636
" " " " " " " " " " " "	637
" " " " " " " " " " " "	637
Wpływ fal na tworzenie się linii brzegowej .	635
Jeziora giętka (Najas flexilis)	52
Stroiczka wodna (Lobelia Dortmanii)	53
Brzeżyca nadbrzeżna (Litorella lacustris)	53
Poryblin jeziorny (Isoëtes lacustris)	54
Ostnica (Stipa pennata)	721
Piaskownica pospolita (Ammofila arenaria L.).	658
Drozd skalny (Monticola Saxatilis Cab.)	28
Drozd śpiewak (Turdus musicus L.)	28
Drozd obroźny (Turdus torquatus L.)	28
Opocznik białorzotka (Saxicola oenanthe L.).	171
Opocznik czarnogłowy czyli kłaskawka (Pratincola rubicola L.)	171
Płochacz halny (Accentor alpinus Aechst.)	204
Pokłaskwa (Pratincola rubetra L.)	171
Pokrzywnica (Accentor modularis koch.)	204

C) ARCHEOLOGIA, BUDOWNICTWO, ZABYTKI HISTORYCZNE I SZTUKI.

Arkadya, pow. łowicki. Łuk rzymski i świątynia Dyany	476
Arkadya, pow. łowicki. Świątynia Dyany	477

	Str.		Str.
Koło. Zamek	40	Nowe Miasto Korczyn, pow. stopnicki. Portal	
" Fara	40	kościół	621
" Ołtarzyk kamienny z XV w. w kościele farnym	42	Obroszyn, pow. lwowski. Krzyż grobowy	118
" Sklepienie w kościele farnym	42	Olsztyn na Warmii. Dziedziniec zamkowy	375
" Klasztor Bernardynów	56	Orawa. Chałupa gazdowska	449
" Grobowiec Stanisława z Ruszkowa Ruszkowskiego w klasztorze Bernardynów	57	Orawka. Kościółek	408
" Ratusz	57	Orawski zamek od wschodu	411
" Płyta z grobowca Jana z Garbowa w kościele farnym	58	Podkamień, pow. brodzki. Klasztor	824
Kopiska duże, pow. błoński. Urny wykopane	660	" " Część muru klasztornego	825
Kowale, pow. dziśnieński. Chałupa kurna	109	Pierzchowiec, pow. bocheński. Figura przydrożna	847
Kozice, pow. lwowski. Skarbonka z 1610 r.	136	Podluby, pow. zwiahelski. Cerkiew	545
" " " Płaskorzeźba na wierzchu skarbonki	137	Poznań. Ratusz	524
" " " Krzyż żelazny	137	Probolowice, pow. pińczowski. Studnia	579
Kraków. Fragment kościoła Maryackiego	520	Promna, pow. grójecki. Dawna karczma	445
" Mały rynek	521	Przymiółki. Dwór	672
" Ulica Kanonicza	522	Retki, p. łowicki. Stajnia z kamienia polnego	421
Krechów, pow. żółkiewski. Klasztor	701	Rogów, pow. pińczowski. Śpichrz	652
" " Wejście do dzwonnicy	701	Rosiejów, pow. pińczowski. Przekrój grobu skrzyniowego	459
Królewiec Katedra	5	Rudno, pow. lwowski. Pazdury z chat	149
" Zamek	5	Rymanowa okolice, pow. sanocki. Krzyż kamienny	609
" Wnętrze kaplicy zamkowej	21	Rześnia ruska, pow. lwowski. Krzyże	136
Krzywce, pow. borszczowski. Ruiny zamku	757	" " Pazdury z chat	149
" " " Brama zamkowa	769	Sancygniów, pow. pińczowski. Pałac	166
Krzywiec pod Stawiszczami, pow. taraszczański. Pałacyk	125	Sandomierz. Pomnik chocimski	595
Książ Wielki, pow. miechowski. Kaplica przy pałacu	129	Sieciechów, pow. lwowski. Krzyż okienny	137
Kutno. Dwór	84	" " Krzyż przydrożny	138
Kuznocin, pow. sochaczewski. Urna	481	" " Pazdury z chat	149
Lelowice, pow. miechowski. Jamy mieszkalne	458	Sieradz. Rzeźba „Zdjęcie z krzyża“	364
Lisków, pow. turecki. Mleczarnia Spółkowa	379	" Monstrancja z 1603 r.	365
" " " Dom ludowy	380	" Stalle w kościele paraf.	365
" " " Wnętrze domu ludowego	381	" Relikwiarz	366
Lublin. Odrzwia klasztoru pp. Bernardynek, zburzone w 1897 r	465	Sieradz. Zamek	514
" Korytarz w gmachu po-dominikańskim	546	Skniłów, pow. lwowski. Napis na cerkwi	135
Łaźniki, pow. łowicki. Chata księżacka, zdobiona malowaniem	257	" " Krzyż żelazny cerkwi	137
" " Krzyż (w podpisie mylnie wydrukowano: w Strzygienicach)	245	Skórzew, p. kartuski. Chata kaszubska z „wystawkiem“	392
Łowicz. Część starego rynku	233	" " Chata kaszubska z „wystawkiem“ i „przystawkiem“	395
" Kościół ś. Leonarda	236	Skwarzów, pow. żółkiewski. Nagrobek	700
" Kollegiata	239	Sobota, pow. łowicki. Pomnik Sobockiego (w. XVI)	844
" Wejście główne do kolegiaty	240	Sokal, pow. kamionecki. Baszta zamku	482
" Pomnik prymasa Uchańskiego	270	Sołonka, pow. lwowski. Nagrobek	118
" Pomnik arcybiskupa Firleja	271	Stare siolo, p. bóbrecki. Główna baszta zamku	157
" Pomnik arcybiskupa Komorowskiego	272	Stare Siolo, pow. bóbrecki. Dzwonnica	482
Łowicki powiat. Kapliczka przydrożna	573	" " Cerkiew	633
Łowickiego księstwa słup graniczny	230	Stefani, pow. wasylkowski. Stara „łasa“ wylepiana gliną	696
Muszyna, pow. nowosądecki. Rynek	744	" " „Kłunia“	695
" " " Resztki ruin zamku	736	" " Wnętrze chaty	726
Nałęczów, pow. puławski. Wykopaliska	815	" " Piec	727
Niegardów, pow. miechowski. Krzyż	616	Tarnowiec pod Tarnowem. Zamek	337
		Uładówka, pow. winnicki. Krzyż	305
		Uniejów, pow. turecki. Zamek	300
		" " Kościół	301

	Str.		Str.
Urzędów, pow. janowski. Domy podcieniowe	709	Krakowskie. Kaganki	164
„ „ Część rynku . . .	773	Lipowiecki pow. Pisanki	184
Warszawa. Katakumby na Powązkach . .	844	Lwowa okolice. Figury używane w grze lu-	
„ Pomnik C. Godebskiego na Po-		dowej „w lyszku“	150
wążkach	845	Łask. Straż przy grobie Chrystusa	177
Wasyłków. Cerkiew	729	Łązniki, pow. łowicki. Dzieci księżackie . .	786
Wasyłkowski pow. Kominy	747	Łowicki pow. „Nalepianka“ z gęsiego jajka .	260
Wdzydze, pow. kościerski. Muzeum	460	„ Pająk ze słomy i papierków	261
Wiślicy okolice, pow. pińczowski. Kapliczka		„ Czepiec ślubny	266
przydrożna	77	„ Skrzynia	267
Zalesie, pow. dziśnieński. Ganeczek dworku	594	Typy	716
Zarudźce, pow. łwowski. Krzyże	120 i 121	Medwin, pow. kaniowski. „Kobzar“ z bandurą	841
Złota, pow. pińczowski. Śpichrz	653	Męka, pow. sieradzki. Gospodyni	180
Żerniska, pow. łwowski. Kurek żelazny . . .	138	Mińska Mazowieckiego okolice Mazurka . .	181
Żółkiew. Fara	684	Mizocz, pow. dubieński. Rusin	501
„ Brama Glińska	685	Rusinki	501
Żyrawka, pow. łwowski. Płyta grobowa . . .	101	Mnichów, pow. sieradzki. Typ gospodarza . .	12
„ „ Krzyże i napisy	135	„ „ Typy kobiet	17
		Gospodarze	620
		Monice, pow. sieradzki. Typy gospodarzy . .	525
		Muszyna, pow. nowosądecki. Typy mieszczan	761
		„ „ Muszynianka	784
		Oharewicze, pow. słucki. Typ poleszuka . . .	133
		Olbięcín, pow. janowski. Typ chłopca	801
		Osielec, pow. myślenicki. Kaganek gliniany .	164
		Pawelki, pow. wasylkowski. Młoda mężatka	
		i jej siostra	678
		„ „ Kożuch	679
		Piekielnik (Orawa). Typ chłopca	412
		„ „ Typ dziewcząt	414
		„ „ Parobek	432
		Płocka okolice. Pisanki	185
		Podwilk (Orawa). Typ chłopca	413
		„ „ Dziewczyna	433
		Polesie wolińskie. Orka	25
		Polągi okolice, pow. grobiński. Typy ludowe	169
		Polonnego okolice, pow. zwiahelski. Pisanki	185
		Pucka okolice. Rybacy	320
		Puszczza Wodica, p. kijowski. Typy dziewcząt	749
		Ratulów. Kaganek górniczy	164
		Sieradz. Typy	341
		Snowidowicze, pow. owrucki. „Świetacz“ . .	165
		Sokolów, pow. kolbuszowski. „Świecak“ . .	164
		Sołonka, pow. łwowski. Kołatka wielkanocna	179
		Soposzyn. Typy ludowe	673
		Stefanin, pow. wasylkowski. Krośna	664
		„ „ „Makitra“	664
		„ „ Dziewczyna	776
		„ „ Dziewczęta	680
		„ „ Starsze kobiety	681
		„ „ Baba z kądziałą	775
		„ „ Pasieka	694
		„ „ Typy chłopów	760
		„ „ Typy	792
		Stryków, pow. brzeziński. Państwo młodzi .	604
		Sucha, pow. sieradzki. Typ gospodarza	89
		Suwalski pow. Typy mazurów	209
		„ „ Typy mazurów	437
		Św. Katarzyna, pow. kielecki. Typy	97

D) ETNOGRAFIA I FOLKLOR.

Augustowski pow. Pisanki	184
Bakota, pow. uszycki. Typ chłopca	544
Białacerkiew, pow. wasylkowski. Lirnik na	
jarmarku	759
Biała Ruś. Wyroby drewniane	668
„ Garnki i zabawki gliniane	669
Bohusław, pow. kaniowski. Typ gospodyni . .	545
Bohutycze, pow. hrubieszowski. Pisanki . . .	184
Chochółów (Podhale). Kaganek	164
Cholerzyn, pow. krakowski. Kominek do świe-	
cienia	164
Dzierlin, pow. sieradzki. Gospodyni	800
Glińsk, pow. żółkiewski. Garncarze	686
„ „ Typy	699
Goraj, pow. zamojski. Typy	717
Gorajec, pow. zamojski. Dzieci wiejskie . . .	296
Gubałówka (Podhale). Kaganek	164
Hajsyiński pow. Pisanki	185
Hrubieszowski powiat. Typy	625
Iłżecki pow. Pisanki	184
Jablonka (Orawa). Typy chłopów	415
Jackowice, pow. łowicki. Zaprząg włościański	
Kasia Kowalczykówna	254
Szymon Kowalczyk	255
Jackowice, pow. łowicki. Typy dziewcząt . .	469
„ „ Żniwiarze	572
Janowice, pow. białski. „Stojak“	164
Janówek, pow. sochaczewski. Typy	425
Jarząbek, pow. miński (Mazowsze). Trąbienie	
w czasie adwentu	789
Kalwaryjski pow. Typy Litwinów	277
Kaszubka w czepcu	377
Kolbiel parafia, p. miński (Mazowsze). Typy	
mazurów	88
„ „ Typy	
mazurów	145
Kowieńska gub. Tkanina	649
„ Tkanina półwełniana	649

	Str.		Str.
Jegier (Węgry). Teatr	382	Norymberga. Rzeka Pegnitz	540
„ „ Kościół archikatedralny . . .	383	„ Dom Nassauski z 1422 r.	541
„ „ Wyższa uczelnia katolicka . . .	385	„ Grób Wita Stwosza	641
„ „ Typy ludowe	384	„ Tablica na grobie Wita Stwosza	642
Koszyce. Katedra	330	Ostrzygoń (Węgry). Bazylika	398
Lewocza (Śpiż). Podwórze kamienicy w rynku	312	Preszów (Śpiż). Kamienica Rakoczego	328
„ „ Ratusz i kościół św. Jakóba	313	Saros-Patak. Zamek Rakocznych	351
Long Island. Dom farmera Chmielewskiego . .	816	Waszyngton. Pomnik Pułaskiego	793
„ „ Farma	817	„ Pomnik Kościuszki	793
„ „ Inspekty	816	Wyszegrad. Baszta króla Salomona	397
„ „ Wóz z jarzynami	817	Żyrardów (Ameryka). Kollegium	848
Miskolc. Pomnik Kossutha	368	„ „ Sala jadalna	849
„ „Mała Wenecja“	369	„ „ Pomnik Stephana Gi-	849
Norymberga. Kaplica cesarska	529	rard'a	
„ Pellerhaus	556		
„ Kominek w „Hirschvogelsaal“	556		
„ Wykusz na plebanii św. Sebalda	557		
„ Wykusz	557		
„ Madonna	558		
„ Odrzwia kościoła św. Sebalda	538		
„ „Tabernaculum“ w kościele św.			
„ Wawrzyńca	539		

I) WKŁADKI.

- I. Krajobraz z Białej Rusi.
- II. Dzieci księżackie.
- III. Ogólny widok Chelma.
- IV. Obraz polowy Stefana Czarnieckiego.

